

При обученні інформатики культура умственного труда формируется на качественно новом уровне.

Литература:

1. Лапчик М.П., Семакин И.Г., Хеннер Е.К. Методика преподавания информатики. Учеб пособие для студ. пед. вузов. Под общей редакцией М.П.Лапчика. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 624 с.
2. Леднев В.С., Кузнецов А.А., Бешенков С.А. О теоретических основах содержания обучения информатике в общеобразовательной школе // Информатика и образование, 2000, №2. С. 13-16.
3. Семакин И.Г., Шеина Т.Ю. Преподавание базового курса информатики в средней школе. М.: Лаборатория Базовых Знаний, 2000. 494 с.

УДК 378.14

**ЩОДО ПОШИРЕННЯ ЗАСАД ДОБРОЧЕСНОСТІ СЕРЕД
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ШКОЛЯРІВ**

Бочарова Н.А., к.е.н., доцент, bocharova.n.a.xnadu@gmail.com

Ричкова Л.В., к.п.н., доцент, h_sc36@ukr.net

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасні освітні умови в Україні вимагають відповідального відношення до дотримання умов академічної доброчесності. Так розвиток техніки та технології із зростаючим темпом оновлення інформації та можливостей застосування різних методів та засобів призводить до постійного зростання та нарощування обертів процесів привласнення і використання запозичених ідей та думок. У цих умовах потрібно не тільки винаходити нові методи боротьби з плагіатом, але й поширювати інформацію щодо академічної доброчесності серед учнів та здобувачів вищої освіти.

Дотримання стандартів та умов академічної доброчесності необхідно для розвитку будь-якого суспільства. Але потрібно визнати, що засвоєння принципів академічної доброчесності набуло широкого поширення в основному на рівні здобувачів вищої освіти та науковців. Щодо шкільного рівня освіти цей процес лише набуває розповсюдження. Але з кожним роком набирає обертів.

Дуже актуальним у цих умовах є процес поглиблення та розширення поняття академічної доброчесності та принципів його застосування у практичній науково-освітній діяльності. Якщо зі шкільних парт учні засвоюють основні засади доброчесності, у них

не буде виникати потреба щодо їхнього порушення.

Дуже важливим при цьому є вплив батьків на формування світогляду школяра. Тому на шкільних зборах класні керівники розповсюджують стандарти академічної доброчесності серед батьків. Вчителя проводять презентації та надають усі необхідні матеріали батькам щодо самостійного застосування отриманих знань. В першу чергу саме батьки повинні зрозуміти, що й навіщо прививати школярам у позашкільний час з питань дотримання доброчесності та незастосування плагіату навіть в реферативній діяльності школярів. Не всі батьки розуміють різницю між допомогою у вирішенні домашніх вправ та списуванням. Не завжди протидіють використанню школярем готових домашніх завдань, що розповсюджені в інтернеті. Школяр повинен покладатися на власні сили, але не на знання та вміння батьків у вирішенні домашніх завдань зі шкільної програми.

У цих умовах стає зрозуміло чому саме на молодь необхідно покладати надії щодо поширення ідеалів та стандартів академічної доброчесності у процесі навчання та подальшої наукової діяльності. Науковці та законодавчі акти зазначають, що “академічна доброчесність є сукупністю етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової та творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень” [1-5]. Стає зрозумілим, що академічна культура не може бути запозичена.

Вивчення європейських практик закладів вищої освіти є важливою складовою для розробки та застосування власних методів та засобів розвитку академічної культури в Україні, що повинні бути адаптовані до умов та темпів економічного розвитку країни й враховували правове регулювання, що встановлює держава, культурні особливості та національні традиції.

Засвоєння принципів академічної доброчесності ґрунтується на мотивації особистості. Дослідження показали, що “навіть при інформованості про академічну доброчесність (53% здобувачів вищої освіти), форми її порушення (39-77% здобувачів вищої освіти) та при періодичних перевірках робіт на плагіат (52% здобувачів вищої освіти) все ж 78% здобувачів вищої освіти свідомо порушують принципи академічної доброчесності” [1, с. 18].

Багато вищих навчальних закладів не лише турбуються про

дотримання принципів доброчесності, а й проводять заняття щодо її практичної реалізації. Тобто розробляють й проводять відповідні дисципліни. Важливе питання, яке при цьому має бути вирішене, це оптимальний курс викладання цих дисциплін. Зрозуміло, що на етапі написання кваліфікаційних робіт здобувачі вищої освіти повинні вільно володіти цими знаннями та постійно їх застосовувати на практиці. Тому потрібно розробляти навчальні плани для молодших курсів. Але також виникає питання: на першому курсі – це зарано чи ні?

У цих умовах було б дуже корисним оволодіння засадами академічної доброчесності на рівні школярів. У цьому випадку на першому курсі вищого навчального закладу навчалися би здобувачі вищої освіти, що мають вже початкові знання й їм було б легше їх застосовувати при розробці власних наукових робіт. Тобто вони були б вже підготовлені до написання тез доповідей та наукових статей без застосування плагіату.

Це б дало змогу науковим керівникам починати індивідуальну роботу зі здобувачами вищої освіти з молодших курсів та приділяти більше уваги до наукових досліджень, ніж до визначення та вилучення плагіату з наукових робіт, лише контролюючи роботу здобувача та надаючи йому поради щодо академічного письма.

В дослідженні виявлено, що порушенню академічної доброчесності, сприяють: дуже велика кількість письмових робіт, їхня однотипність, неактуальність змісту запитам сучасності, відсутність розуміння доцільності виконання, окрім формального накопичення балів. Відповідно забезпечення академічної доброчесності має орієнтуватися на обмеження можливостей її порушення та усунення сприятливих для цього чинників. Викладачі мають акцентувати увагу на доцільності виконання завдань для професійної підготовки в цілому та майбутньої професійної діяльності, таким чином вбудовуючи їх у логіку розгортання професійного майбутнього. Завдання мають бути проблемними, актуальними з високою варіативністю та диференційованістю оцінювання, а їх виконання має спиратися на творче мислення [1, с. 18-19].

Стає зрозумілим, що дотримання засад академічної доброчесності повинно бути двостороннім процесом, в який включені викладачі та здобувачі вищої освіти.

Викладацький склад вищих навчальних закладів повинен, в першу чергу, бути взірцем для наслідування. Викладачі власним прикладом своєї наукової діяльності та дотримання вимог

академічної доброчесності спонукатимуть здобувачів вищої освіти проводити власні наукові дослідження на новому рівні із застосуванням міжнародних стандартів доброчесності.

Викладачі мають підвищувати власну кваліфікацію та зокрема розширювати знання із стандартів академічної доброчесності. Тому на постійній основі вони повинні прослуховувати відповідні вебінари та стажуватися в міжнародних закладах освіти. Це дозволить своєчасно отримувати знання з нових методів протидії плагіату та доносити їх до здобувачів вищої освіти.

Викладачі мають змогу надихати здобувачів вищої освіти до наукових досягнень. До вміння застосовувати інформацію, а не запозичувати її. До оформлення робіт за стандартами та вимогами академічного письма. Цей досвід необхідний не лише у науковому середовищі. Випускники вищих навчальних закладів повинні демонструвати ці знання при практичній діяльності на будь-якому місці роботи. Роботодавці завжди цінують тих робітників, які мають власні досягнення, а не лише запозичують чужі думки та виноходи.

Тому дуже важливим є “плекання цінностей академічного життя, приналежності до академічної спільноти та підтримання відповідної організаційної культури в закладах вищої освіти, що є фундаментом для можливості впливу на ціннісно-мотиваційну структуру особистості здобувача вищої освіти” [3].

Стає зрозумілим, що виховування молоді на доброчесних початках повинно починатися зі шкільних років, а вже в дорослому віці у науковців не залишиться умов та необхідності для порушення академічної доброчесності.

Література:

1. Буркало Н. І., Марініна В. М. Значення академічної доброчесності в сучасному освітньо-науковому просторі. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава: Фундація АДД, 2018. С. 17-20.

2. Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с.

3. Моя академічна доброчесність [Електронне видання]: зб. есе здобувачів вищої освіти Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2021. 51 с. URL: https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5029/1/Zbirka%20ese_Moia%20aka

[demichna%20dobrochesnist_2021.pdf](#)

4. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

5. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Вербицька В.І., к.е.н., доцент

Сангаре Кадер, Ахмедов М., здобувачі вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Останнім часом у зв'язку з поширенням ідей навчання помітно посилюється інтерес педагогів до того боку самостійної роботи, яка представлена самостійною діяльністю. З'явилася нова класифікація робіт, що відбиває сучасні підходи до процесу навчання, в основу яких покладено способи виконання дій, рівень самостійності, відтворювальні роботи, що вимагають від студентів головним чином репродуктивних дій, пов'язаних із відтворенням знань.

Форма організації праці впливає на його результат. Педагогічна цінність самостійної роботи залежить також і від того, яким чином організована діяльність студентів. Форми організації самостійної діяльності мають важливе виховне значення. Але досягаються позитивні результати, якщо педагог знає можливості кожної форми та педагогічні умови використання.

На сьогоднішній день немає необхідності переконувати викладачів у важливості розробки та впровадження у педагогічну практику досконаліших методик навчання, що забезпечують підвищення якості навчального процесу, сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, розвиток їх розумових здібностей. У вирішенні цієї проблеми значна роль відводиться формуванню у них умінь та навичок самостійного мислення та практичного застосування знань.

Важливим є також формування навичок самостійної розумової праці. Це тим паче важливо, що, які знання й у якому обсязі не отримували б студенти, ці знання мають незворотну тенденцію старіти, відставати від потреб життя. Вихід можливий у розв'язанні задачі - навчити студентів навчатися самостійно, набувати знання з